

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Den 20 Junii 1776. Torsdagen. N:o 49.

Botheborgs Allehanda.

Leipzig d. 8 Junii. Hans Kongl. Höghet, Prins Fredr. Adolph, fortsatte den 5 dennes sin resa öfver Döden ox Wien til Italien.

London d. 7 Junii. Berättelserne i förra tidningen om Kongl. Tropparnes så delar emor Americanerne, äro ännu ganska osäkra, och menas at sådant blifvet ut utide til den ändan, at Konungens Födelsedag med desto större glädje skulle firas. Om någon Lee är til fånga tagen, antingen af General Clinton, eller Lord Dunmore: så är det efter all sann-likhet, icke Generalen Lee, utan en annan af lika namn; ty der finnas flere Leer i America. Til följe af en trovärdig mans bref, af d. 4 Maji, skal General Lee besunnet sig i spetsen för 15000 man i Provinsen New York. Bref ifrån Halifax, af d. 20 April, nämna ingen ting om Americanernes forluff wid Dnebeck; men at General Lee wäret d. 30 Mart. i Philadelphia. Gen. Howe är werkeigen, ef er 30 dagars resa, framkommen til Halifax med sina troppar, af hwilka många döde under vägen, och de öfwerblefne funnens i swagt tilstånd, i anseende til d isst på Livsmedel. Flere skepp af hans flotta äro och nådade af storm. Som Coloniernes Armee dageligen wäper, så har och Gen. Congressen nyligen företaget en promotion wid den samma. Det faller icke Americanerne iwärt at hålla en stor Armee; men för England kostar det otroligt. Om man supponerar at Engelsman håller 40,000 Soldater och 20,000 Matrosar i America; så kommer i det uogaste hwar karl at kosta en Schilling om dagen, hwilket på et år gör 1 million och 95,000 Pund St. då utwål gewär och beklädning ej inbegripas.

Sciists-Tidningar.

I går, d. 19:de dennes, uprättades Förslagerne til de ledigwarande Pastora-
terne, hwar på öfhande utfördes:

Til Sjårås: S. Fredrikanten, Doct. Wallenstråle, v. Past. Sjögren i Thid, och Comm. Elvendahl i Sätilla.

Til Nyckleby: Hof- och Slots-Predik. Engelse på Behus, Comm. Mag. Holmsten i Morlanda, och Comm. Mag. Runell i Solberga.

Til Weinge: Elov. Predik. wid Bohuslänska Dragone-Regimentet, Mag. Allsing, Cathedra Westberg, Comm. Wallin i Fagered.

Til Seglora: Rector Hierthon, i Kongsbäck, Comm. Hylthén i Starkjerr, v. Past. Mag. Carlberg i Swentlunga.

Til Kommeleds Sacellanis föreslås, Rector Häger i Kongels, Collega Moslin i Gårbeborg, v. Past. Bonander i Gårred.

Med Förslagers uprättande til Walda Pastorat påstwes anstånd tills widare, för mellankomne omständigheter.

S. D. utfärdades Missive för v. Past. Plate at förrätta Pastors ämbetet wid Sveta Kyrkan under Hr Kyrkoherden B. aas nienfrihet, samt för v. Past. Bonander at göra Hr Proffsen Fris i Gårred Lembers biträde.

I forna tider, då man ej så lärdeles förnade befevnenhet i upförande med stark Firdom och beläsenhet, wor många af Litterate Clafen, som ej welle slicka sig i poleme same dom. Dr Bentley, en ganska lärd man i Stugland, är et bewist härne på: då han en gång på en resa til Frankrike skulle göra Tour hos Grefswinnan af Ferrers, som wid det tillfälle hade et stort sällskap hos sig, råkade han i en sådan förwåring, at han hwarken erindrade hwad han wille tala eller svara. Han märkte seif sit tillstånd, och rog sit afled, lika bakwände, som han kom in. När han war gången, frågade sällskapet, hwen det war som bar sig så löjligt åt, och gjorde efteråt hwat sina remarquer. "Han är en så lärd man, svarade Grefswinnan, at han kan säga Er både på Gräkska och Hebraiska hwad en stol är; men han wet icke huru han skal sitta på honom."

Swar til Herr Podagrius uti Götteborgs Allehanda N:o 45.

Min Herre har saret wisse, då han trodt at antingen woro 2:ne Medici Wadfrödn, eller ock 2:ne Haretsjällor; jag bdr således underrätta min Herre, at ingen af detta namn, så långt mig bekant är, lærer wara Medicus, förman undertelnd, ej eller finnes här i orten mer än en Haretsjälla, belägen uti Marks Härad och Surteby församling; häraf låter min Herre tåteligen, som jag hoppas, finna, at ingen annan än jag utgiwer de uti Götteborgs Allehanda införde inimationer angående samma Krälla. Det skal sågna mig, om jag här nedanföre kan uplysa min Herre uti sin okunnoghet och, må hända, öfweretyga honom, at han denne gång, icke med nog klara ögon läst och confererat mine, uti N:o 45 af förledet och N:o 40 af detta år, införde berättelser; ware dock långt ifrån mig, at med någon slags öfwerwilja uprepa min Herres förut nog swära plågor! jag pardonnerar fast hårdre min Herre, den okunnoghet och mindre urskillningsgäfsa, han wid detta tillfälle haft, och det på den grund, at jag känner, det hos jemlige Podagrii den waldsamma wårken aggar nerwerne, och således själens styrcka wid sådant tillfälle mer, eller mindre kan astaga. Såsom mycket sucklig, wil jag ej öfwerlasta min Herres swaga minne med många mindre betydande stål, hwilka dock alla tillsammanstagne, kunde wisa min Herre til en del, det mörcker han samlat uti; ej eller blifwer min sak, at uti något lärde penn-sögtande med min Herre mig inblanda, emedan så wäl min egen öfwertygelse som i synnerhet min Herres egen beakönnelse, wittna, at han är ganska ensalbig. Ordsalen til detta swar har jag förut i början gifwet min Herre tillkänna, men får göra det tilläggnande, at allmänheten öfwen bör blifwa underrättad, så wäl om min Herres swaga tankegäfsa, för at desto swarare kunna tilgifwa honom så som sucklig dess keltsteg, som ock, på det jag må hafwa tillfälle wisa, det jag icke blyges för mine gärningar. Då man skal tala med de ensalbiga, bör man icke wara swagande, utan göra dem tydelige, låta och ensalbiga frågor; således frågas först: Kan min Herre läsa tryckte papper, eller låter han dem sig föreläsas af andra? Jag wil tro at uti Brenna öfwen finnes Scholamästare som kunna underrisa ensalbigt folk. Andra frågan blifwer: i fall min Herre seif kan läsa tryckt, kan han med sammantag de göra, utan at blanda det ena hov med det andra? förklar mig at jag dömmar min Herre til en ensalbigare, än han för allmänheten sig utgiwer. Jag tager nu först för afgjort, at min Herre skrimer seif uti Allehanda, och således ej endast låter nyttja sin namn wid understriften; häraf följer då, at min Herre måtte öfwen kunna läsa i bok, som man säger, eller tryckte papper, och blifwer således med min Herres tillåtelse en fråga: om det är möjligt, i fall min Herres tanke-kraster

sträcka sig så långt, at finna uti mine, i No 45 af förlebit och No 40 af dessa års Afsehanda införde intimationer, någon contradiction, eller för at låte kunna begripa alt, svidigheten? Men at jag kunde på ensaldige wis lära den ensaldige at täncka! Har min Herre icke gjort den observation eller anmärkning, då han läste de urgifne Rumrorne af Afsehanda, at jag ej på något ställe helt berömmar Haretsjällan, ehuru hon gjort, och än gör folk fria från wise huldningar, utan endast talar om det förtroende hon sig hos allmänheten ådrager? än har jag icke hunnit långt med min Herre; tror min Herre mig vara så hög at jag kan swara för en hel allmänhet, eller och, tror min Herre mig vara så ensaldig at sätta lit til alt det stoc och alla de fördomar, som en allmänhet kan hafwa? Ni måste medgifwa mig, min Herre, at Ni på intet ställe sett mig skrifa hwarken emot eller med Haretsjällan; ty förlebit är upgaf jag de wön, jag på befallning gjorde med watten, nämnde åswen då om kalla baders förträffliga werkan på wise huldningar, samt bestref watten efter min täncka, såsom et godt diluens eller usspädande; har jag icke i den sednare intimation egentligen talat om kalla badar och deras werkan? Hwar finner då min Herre contradiction? Nu til en annan sak; hwad kallar min Herre förnuftiga grunder? icke tror jag at det kan kallas förnuftige grunder, då man dricker; kanner watten inom en sjerdedels timma, för at strax återfå et nyt ben i stället för et träben, icke eller det at återwinna hälsan på huden blott för det man druckit et glas af Haretsjällan; Käre Herre! stödiar han sig på sådana grunder; så res aldrig utom Grenna Stad, ty hela werlden st attar då, endast man får höra namnet. Allt hwad wi göra, bör ju stödiar sig på förnuftiga grunder, hwad woro wi eljest annat än ostälige djur; hwad åter angår Physiske grunder, så hinner jag ej beskrifwa för min Herre huru rena waten agera uti kroppen förenade med diaten, fråga där-om sin närmasse Medicus, så lærer han nog tydeligen bewisa min Herre, at alt bör vara enligt Physiske och förnuftige grunder; eller och, fråga endast Stolamästarna i Staden; han har wäl studerat så mycket wid någon Academie, at han kan säga hwad Natur och Physike äro. Min Herre! det gör mig verkligen ondt at se Eder så ensaldig och tillika så dumbrillig; wil Ni ändteligen hafwa någon annan, som gifwer Er sökare berättelse om detta watten, så gif Eder tid at först med all Er lika esertanta igenomläsa denna Sathebes, så se om Ni ej finner til slut Er egen ofunnighet, och låter blifwa at genera slyskofatte Medici med nya prof på et förut förwadt watten.

Jag wille önska at min Herre kunde ombyta namn och kalla sig Chiragicus, då med det samma både jag och flera suppo at så se så liten tanke-kraft i dagel. papper med handen tollad. Til slut får jag bedja, at min Herre, om han behagar swara på uppå, tackes teka sit werkel. namn under, på det allmänheten ej må taga sig anledning at tro det min Herres eget yttrande om sin ensaldigheten kan äga grund jag de jämte sättras i den öfwerlyggheten at jag her med en mögen man och icke en - - - at göra. Max bör aldrig blygas at uttälka sit namn, då man ej är rädd för sine gärningar; min Herre kan och wara öfwerlygad, at jag tager hel annan tour, än ordaf ig, om han ej hedrar sine skrifter med sit namn. Sat Sapienti.

Hare Källan d. 13 Junii.

J. A. Wadström.

U. sande. Inyaste ade: Lieutenant Ederfeldt af Artilleriet, Serg. Smidt, Cornett Axelberg af Dragoner., Fend. Köhler wid Westgöta Dahls R., Rådman Ahlström och Handesleman Hedberg ifr. Lidköping.

Utraserade: Cancellie Råder: s me Directens Ahlström, Fendr. Köhler wid Westgöta Dahls R., Rytmäst. Ratt och Dag.

Inkommande Stöppare: Porenz Fries ifrån Trappans, Lars Roberg ifr. Terra Vecia, Hans Sager ifr. Saaliari med Salt, Francis F. Iverley ifr. Wiltby, John Davie ifr. New-Castel, David Lanceman ifr. Dundee, John Faveet ifr. New-Castle med Barlast, Gunnar Skale ifr. Vinazer med Salt, Pbilis Otterdahl ifr. Augusta och Mallaga med Salt och Kufin, Lars Norin ifr. Bordeaux med Vin och Wa'husgods, David Erlinge ifr. St. Ubes med Salt, Alex. Burges ifr. Aberdeen med Barlast.

Utgående: William Sleight til England med Järn och Bräder, Robert Redman til Irland med Sill, och Ol. f. Bergström til Zuthland med Barlast, samt Toph. A. Dahlberg til Marstrand med Diverle waror.

Kundgjörelser.

Slutet af Kundgjörelsen se föreg. N:o 48.

Trycket, Correcturet och Wapen et tala förmodeligen för sig selsive. Sådane, som begge de första Arken utwisa dem, förblifwa de ock alt igenom, eller til Werckets Slut.

En ganska nödwändig Uppgift återstår ännu. De fl. ste fråga: Huru stort blir detta Werk? och när blir det färdigt? Härpå swaras: 1) De blir icke större, än at det beqwämligen kan läsas af alla dem, som äskunda Kundskaper, strake öfwer de första Grunderna. Man wil genast utgifwa en Mättilte, efter hwilken hwar och selt kan pröfwa Werkets wid. I anled. Domproffens Doctor Möllers Franzyka Lexicon är allmänt bekant. Den senare Uslagen är af år 1755. Denna håller netto 100 Ark i wanligt 4to Format, eller 1600 Columner, det är, hwarje Ark består af 26 Hälfsidor eller Columner. De begge första Arken af detta Lexicon, slutas med Col. 32 och 33. About, som i Möllers Lexicon finnes på Col. 15. blirwer således detta nya Lexicon omkring en gång så stort, huru detta innehåller både Språket uti en hel annan fullständighet och rikhet, än Doct. Möllers, och deri emte en så stor mängd af Real-Artiklar, som af de begge första Arken redan intaas kan, och hwilka aldeles icke finnas i det Möllerska Werket. När nu således de 8 första Bladen, i detta nya Lexicon, swara mot 4 Blad i Möllers, och det oaktadt de widlöfste Real-Artiklarne: Abdomen, Abeille, Aberration, Ablution o. fl. så behöwa Läsare och Köparne selsive göra sin uträkning, hwilket som är förmanligare, antingen at gifwa omkring 100 Daler för Möllers blott Franzyka Ord-bok, eller omkring 100 Daler för detta Real- och Nominal-Lexicon. En annan profning kunna de göra, som äga de begge Franzyka här til grund lagde Hufvud-Werken, då de 32 första Hälfsidor i detta Lexicon medtaget 88 Hälfsidor i Encyclopediens och 110 Hälfsidor i storra Vocablairens Första Del. 2) Eiden, när det a Werk blir färdigt, är swårt at n. ga uttälta. Alt hwad man lofwat, efter man kan hållat, är det, at Werket skal oafbrutit lemnas i Allmänne ens hand, Ark för Ark, och det så fort hwarje Ark til Allmänherens nytta utgå kan. I edte Arket är redan 18 Trycket, och så fort detta och de följande utkomma, lungjördes derom i våra offentliga Tidningar; och så snart en Del af Werket blir färdig, försändes den til alla de Dr. er, som requirerat.

Uti et hus utmed östra hamnen blifwer 2 ne rum, tok och wasserhus med waderum, för et litet stilla hushåll ledige, at mot hura så uttälkas nästa Michaelis. Widare underrättelse meddelas af utgifwaren häraf.

Til de resandes underrättelse kundgöres, at färjan wid Jordfaller i Götha Elf, som någon tid warer under reparation, är nu färdig och i behörig gång.

N:o 50 utkommer nästkommande Lördag.